

[Methodes in het kleuteronderwijs](#)

Methodes in het kleuteronderwijs

Regelmatig lees/hoor ik discussies over het gebruik van methodes in het kleuteronderwijs. Soms wordt er fel gereageerd door voor- en tegenstanders. In deze blog wil ik ingaan over het waarom van methodes en het gebruik van methodes in het kleuteronderwijs. Graag geef ik je ook tips bij het gebruik van een methode of juist bij het werken zonder methodes in het kleuteronderwijs.

Waarom zijn er methodes in het onderwijs?

Methodes worden al tientallen jaren gebruikt binnen het basisonderwijs. Toch zorgt het ervoor dat het gebruik van methodes in de kleuterklas veel emoties oproepen. Ik kan mij voorstellen dat de eerste methodes op de markt zijn gebracht, omdat hier een behoefte aan was. Want de methodes voor de verschillende groepen geven een stukje zekerheid en vastigheid. Een methode geeft vertrouwen dat je aandacht aan alle leerlijnen en leerdoelen geeft. Daarnaast geeft het zekerheid dat er een doorgaande lijn is naar het volgende leerjaar. Een methode is ontworpen zodat je aan de SLO doelen werkt met een doorgaande lijn.

Gebruik van een methode

Toch wordt er binnen het basisonderwijs door elke leerkracht anders gebruik gemaakt van een methode. Deze manier wordt bepaald door de visie op onderwijs die de leerkracht heeft. Grotendeels kun je deze volgende gebruiksmanieren ontdekken:

- De leerkracht volgt de methode: elke les wordt aangeboden en de leerkracht zorgt ervoor dat alle lessen aan het eind van het schooljaar zijn afgerond. Binnen het kleuteronderwijs geeft dit aan dat alle thema's aan bod komen tijdens twee kleuterleerjaren en dat alle taal- en rekenactiviteiten aangeboden worden.
- De leerkracht gebruikt de methode als inspiratiebron: de leerkracht bekijkt welke nieuwe lesonderdelen aangeboden wordt en biedt dit op een andere manier (ICT, spel, beweging) aan en maakt a.d.h.v. observaties zelf een keuze uit leerstof dat herhaling nodig heeft. Een leerkracht in de onderbouw pakt de methode erbij en maakt een keuze van activiteiten met leerdoelen die op dat moment aan bod moeten komen.
- De leerkracht volgt de methode, maar maakt ook aanpassingen in het programma: de leerkracht kent de methode goed en weet dus ook in hoeverre leerstof nog terugkeert. Wanneer dit niet terugkeert, durft de leerkracht de methodes even los te laten en vooral in te zetten op

inoefening en herhaling. Wanneer leerstof voor een (gedeelte van) een groep juist erg gemakkelijk is, kan de leerkracht ook oefeningen laten gaan. In het kleuteronderwijs zie je dat een leerkracht bepaalde leerstof nog enkele keren kort herhaald, maar vooral inzet op de leerstof die de kinderen nog niet beheersen. De lessen die aangegeven staan maar waarvan de kinderen de leerdoelen beheersen, zal niet of een enkele keer aangeboden worden.

Zoals je ziet zijn er nogal wat verschillen tussen het gebruik van een methode en laat ik heel duidelijk zijn; er is niets goed of fout. Uiteindelijk willen al deze leerkrachten kwalitatief onderwijs geven.

De kleutermethode loslaten; waarom en hoe je dit?

Er zijn verschillende redenen om een methode te willen los laten en die kunnen soms heel persoonlijk zijn. De voornaamste reden waarom er in het kleuteronderwijs en in groep 3 niet altijd intensief gewerkt wordt met de methode is omdat de leerkrachten ervaren dat er (te) weinig mogelijkheden voor spel in verwerkt is en dat er te weinig aandacht is voor het ontdekkend leren.

Dit kan een reden zijn om de methode los te laten en zelf het onderwijsaanbod vorm te geven. Veelgehoord is dat de onderwijsinspectie om een methode vraagt, maar de inspecteur geeft in [dit filmpje van juf Sanne](#) zelf aan wat zij hiervan vinden. Wanneer je geen gebruik maakt van een kleutermethode betekent dit dat je het onderwijsaanbod zelf gaat vormgeven. In mijn blog [doelgericht werken](#) vertel ik je graag meer over het vormgeven van het onderwijsaanbod en het werken met leerlijnen en doelen. Wanneer jij een beredeneerd aanbod hebt kunnen vormgeven binnen de school en jij kunt laten zien hoe je aan de doelen werkt, is een methode niet nodig.

Of je nu een methode los wilt laten of dat je hier juist waarde aan hecht, het is belangrijk om de kleuter in beeld te houden. Blijf rekening houden met de spelende en ontdekkende kleuter. Hoe je dit doet? Daar vertel ik je graag meer over in mijn blog [doelgericht werken](#).

Aandacht voor het kind bij het gebruik van methode

Wanneer je er als school of leerkracht voor kiest om toch gebruik te maken van methodes in het kleuteronderwijs, is het dus belangrijk om de kleuter centraal te stellen. Maar hoe doe je dit? Op de volgende manieren kun je rekening houden met de behoeftes van het jonge kind:

- Bekijk het thema: in hoeverre past dit bij de belevingswereld? Hoe kun je de stap naar de belevingswereld maken?
- Bekijk de lessen/activiteiten: in hoeverre passen deze activiteiten bij de ontwikkeling van kinderen? Zijn er aanpassingen nodig om de les aan te sluiten bij de ontwikkeling?
- Bekijk de lessen/activiteiten nogmaals; stel je zelf de volgende vraag: 'Hoe kan ik in deze activiteit meer spel/ontdekkend leren/actieve deelname stimuleren?' Pas dan de les of activiteit dan ook aan. Probeer spel te integreren en maak gebruik van echte voorwerpen. Bijv. echte pleisters plakken i.p.v. gekopieerde pleisters op 'de wond' leggen.
- Bekijk aan de hand van je leerlingvolgsysteem of alle doelen worden aangeboden in deze periode. Voeg anders zelf passende activiteiten toe.
- Zorg ervoor dat in de hoeken veel mogelijkheden zijn voor spel en ontdekken/uitproberen. Probeer dit ook te passen bij thema.
- Bekijk de hoeveelheid wereldoriënterende/ervarende activiteiten: is hier binnen de methode aandacht voor? Bedenk welke activiteiten je op andere momenten kunt ondernemen om dicht bij de belevingswereld van het kind te blijven.

Wanneer je de keuze maakt voor een methode (om welke reden dan ook) betekent dit, dat je niet de activiteiten op volgorde kunt uitvoeren. Een duidelijke voorbereiding van de activiteiten waarbij je het kind centraal zet, blijft enorm belangrijk.